

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/110/2023                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 1110206857                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.11.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martin Vladík            |
| Funkcia:                   | súdca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:1110206857.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Š. F., narodenému XX. O. XXXX, zomrelému XX. H. XXXX, naposledy bývajúcemu v L., P. XX, zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Váčokom, Bratislava, Vázovova 9/A, proti žalovaným 1) Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Račianska 71, 2) Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Bratislava, Pribinova 2, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 24C/28/2010, o dovolaní žalovanej 2) proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2022 sp. zn. 5Co/51/2019, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2022 sp. zn. 5Co/51/2019, z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 19. októbra 2018 č. k. 24C/28/2010 - 308 rozhodol, že žalovaná Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je povinná zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 3 300 eur a to v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (I. výrok). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (II. výrok) a o trovách konania rozhodol tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania (III. výrok). V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia náhrady škody v sume 1 713,27 eura a nemajetkovej ujmy v sume 300 000 eur. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pokiaľ ide o nárok žalobcu na náhradu škody, v konaní nemal preukázanú reálnu úhradu trov obhajoby v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 2T/133/2008, teda nemožno hovoriť o vzniku škody na strane žalobcu a preto žalobu v tejto časti zamietol. V súvislosti s nárokom žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie nepovažoval konštatovanie prierahov bez priznania finančného odškodnenia žalobcovi za dostatočnú morálnu satisfakciu a to najmä s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu (zbytočné prierahy v období od 20. apríla 1995 do 30. júna 2005, oslobodenie žalobcu spod obhajoby, konštatovanie prierahov zo strany Okresnej prokuratúry Bratislava V a Krajskej prokuratúry Bratislava, porušenie práv žalobcu na vyšetrenie veci v primeranej lehote a s tým spojený zásah do jeho osobnosti) a žalobcovi priznal náhradu

nemajetkovej ujmy v sume 3 300 eur, ktorú považoval za dostatočnú a primeranú (§ 17 ods. 2, ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.). Vo zvyšnej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 2) rozsudkom z 25. októbra 2022 sp. zn. 5Co/51/2019, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie priznal uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie od účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z. do predloženia veci prokurátorovi, podľa § 9, § 17 ods. 2 a 3 v trestnom stíhaní, ktoré trvalo po veľmi dlhý čas, viac ako 14 rokov (od 20. apríla 1995 do 28. apríla 2009). Konštatoval, že súd prvej inštancie založil svoj záver o existencii nesprávneho úradného postupu na výsledkoch vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa Policajného zboru prokurátorom. Súd prvej inštancie dospel tiež k správne mu záveru o tom, že štát má v zmysle § 4 ods. 1 písm. b) 2. zastupovať Ministerstvo vnútra SR, keď škoda bola spôsobená vyšetrovateľom PZ. Uviedol, že zo skutkového stavu, tvrdeného žalobcom, okresný súd správne ustálil ako titul pre objektívnu zodpovednosť štátu nesprávny úradný postup podľa § 9, na ktorý titul žalobca v žalobe jednoznačne odkazuje, zhodne so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku podľa § 16 ods. 3. Odvolací súd, zhodne so záverom súdu prvej inštancie, považoval za dostačujúci dôkaz pre záver o potrebe priznania náhrady nemajetkovej ujmy výsluch žalobcu. Záverom uviedol, že nemožno pochybovať o tom že u akejkoľvek osoby by trestné stíhanie pre trestný čin lúpeže po obdobie viac ako 14 rokov, predstavovalo enormný zásah do všetkých sfér života žalobcu. Po veľmi dlhý obdobie viedlo k značnej neistote žalobcu, s následkom kožného ochorenia u žalobcu, porúch spánku i celkového diskomfortu; v pracovnom živote pre odňatie zbrane utrpel pokles príjmu v súkromnej bezpečnostnej firme. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná 2) (ďalej aj „dovolatelka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. b) CSP. Namietala, že krajský súd nedostatočne preskúmal splnenie procesných podmienok a konanie nezastavil, napriek tomu, že žalobca dňa 22. marca 2019 zomrel. Podľa jej názoru odvolací súd mal konanie podľa § 161 ods. 1 a ods. 2 CSP v spojení s § 61 a nasl. zastaviť, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy je viazané na osobu dotknutú ujmu nemajetkovej povahy a z tohto dôvodu v danom prípade povaha veci nepripúšťa, aby súd v konaní pokračoval s dedičmi po zomrelom žalobcovi. Navrhla preto, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušil a konanie zastavil.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že (dovoláním) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

5. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6. V danom prípade žalovaná 2) uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (§ 420 písm. b) CSP).

7. Podľa § 438 ods. 1 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť („ďalej len procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Ustanovenie § 161 CSP ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť tak, aby súdne konanie mohlo prebehnúť v súlade so zákonom a aby súd v súlade so zákonom mohol tiež rozhodnúť. Medzi základné procesné podmienky, na ktorých splnenie má súd povinnosť prihliadať aj bez návrhu počas celého konania, vrátane dovolacieho konania, patrí podmienka procesnej subjektivity, t. j. spôsobilosti byť stranou sporu v sporovom konaní (resp. účastníkom konania v mimosporovom konaní), ktorá znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré jej zákon priznáva, resp. ukladá. Predpokladom procesnej subjektivity je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká u fyzických osôb narodením, prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásením za mŕtvu (§ 7 Občianskeho zákonníka).

10. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP).

11. Najvyšší súd lustráciou v Registri obyvateľov SR zistil, že žalobca zomrel XX. H. XXXX, teda v priebehu odvolacieho konania, túto skutočnosť však odvolací súd nezohľadnil a v spore rozhodol rozsudkom 25. októbra 2022. Z uvedeného vyplýva, že žalobca v čase rozhodovania odvolacieho súdu nedisponoval procesnou subjektivitou.

12. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že rozsudok odvolacieho súdu nemohol ani nadobudnúť právoplatnosť, nakoľko v zmysle ustanovenia § 33b ods. 2 prvej vety Občianskeho zákonníka plnomocenstvo zaniká smrťou splnomocniteľa, ak z jeho obsahu nevyplyva niečo iné. Z plnomocenstva udeleného advokátovi JUDr. Petrovi Vačokovi (č. l. 8) nevyplyva niečo iné a preto v danom prípade nemožno považovať doručenie rozsudku odvolacieho súdu zosnulému žalobcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu v čase po jeho smrti za účinné.

13. Keďže v čase rozhodovania odvolacieho súdu nebola splnená základná procesná podmienka konania - podmienka procesnej subjektivity strany sporu (žalobcu), na ktorú podmienku musí súd kedykoľvek počas konania prihliadať (§ 438 CSP a § 161 CSP), došlo tým k procesnej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. b) CSP. Existencia tejto vady zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia; zároveň je aj dôvodom, so zreteľom na ktorý dovolací súd musí dovolaním napadnuté rozhodnutie zrušiť.

14. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

15. V ďalšom konaní odvolací súd opätovne posúdi podmienky za ktorých môže konať vo veci (§ 161 CSP), pričom podľa povahy sporu rozhodne o ďalšom postupe (§ 63 ods. 1 CSP).

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.